

16. aastakäik

Arsti number 20 top.

Meie Mats

Nr. 141.

Laupäeval, 29. (12. mail) aprillil 1917.

Nr. 141.

Esimene waba 1. mai Tallinnas. Soldatite ja tööliste saadikute nõukogu liikmed oma punase lipuga püstitamaja ees.

Tallinnas 9. aprillil 1917. Kohtuminister A. F. Kerenski peab rahvale walfati ees terwitustõne.

Biibel ja isewalitsejad.

Suur Wene rewolutsion on paljud mehed niwõrd ümber murtnud, et neid enam ära ei tunnagi. Sama lugu on ka „Nowoje Wremja“ tuntud kaastõdõise Menshikowiga juhtunud, kel endisel ajal isaari liitmisets ja ühistamisets tühtilugu sõda estti puudus tuli. Nüüd aga leiab seelama mees, et wabariikline walitjusewis kõige aate isem asi ilma peal olewat, ja et esimene riit ilmas wabariik olnud. — Suuda wabariik nimelt.

„Nagu teada,“ kirjutab Menshikow, „tähtsid juudid, kes neltsada aastat o'ld wabariiklise walitjuse all elanud, mille ülemaks juhiks Jehowa ja walitsejatets kohtunikud olid, endile wiimaks kuningat saada. Wiimane kohtunikudest, prohwet Saamuel, pööras nõuärimisega Jehowa poole, ja Jehowa wastas talle järgmist:

„Pane tähele rahwa häält kõiges, mis nad sulle kõnelewad, sest nad ei tõugonud ju mitte sind enesest ära, waid Minu, et Mina nende üle ei walitseis. Nagu nad sellest päewast peale talitanud, mil mina nad Egiptus'st wälja wiisin, ja nemad senitajani teisi jumalaid teeninud ja nüüd mind koguni maha jätnud on, nii teewad nad ka sinuga. Pane siis nende häält tähele ja anna neile õigus endile kuningat walida, kes nende üle walitseks, ja seleta neile ka kuninga õigus. ära.“

„Kuninga õigused on järgmised,“ kõneleb selle peale Saamuel juutidele: „ta wõtab teie pojad ja seab nad oma wanrite ette ja teeb nad oma ratsanikudeks ja nad saawad jooksma tema wanrite ees, ta teeb nad oma wäepealitsejateks, ja paneb nad oma põidusi üles tegema ja wilja koristama, ja temale sõjariistu ning ratendu'ristu walmistama; ja teie ütred wõtab ta, et nad taie toitu leedatfid ja leiba küpsetatfid, — ja teie kõige paremad põllud ja wiinamarja-wäljad wõtab ta ja annab nad oma ümardajatele; ja teie kühwist ja wiinamarja saagist wõtab ta künnenda osa ja annab oma ümardajatele ja kohitjetud meestele; ja ta wõtab teie orjad ja ümardajad ja kõige paremad nooredmehed, ja tarwitab neid oma töö peale. Dudulojustest wõtab ta künnenda osa, ja teie ise saate tema orjadeks. Ja siis tõusete teie üles oma kuninga wasiu, leda te endile olete walinud, aga Jumal ei wõta teid mitte enam kuulda.“

Niisugused õigused olid isewalitsejal kolmetubande aasta eest, ja niisugused o'ld nad tal weel tänapäewani.

„Uga rahwas ei wõtnud Saamueli häält kuulda ja ütles: „Ei mitte, meie üle walitsegu kuningas, nagu teistelgi rahwastel: meie kuningas wõiditu meie üle tohut ja kõigu meie ees ja sõdigu meie waenlastega.“

Teiste'e rahwaste e järeleaimamise ja nende üle wõdusaamise kirg oli liig suur, ja nii wabetatfid juudid taewase k'ninga maapealse kuningaga wastu ümber.

Ja mis oli selle tagajärg? Wabariiklise walitjuse all ülestaswanud rahwas lõi kuningriigi ajal kiratsema ja kõdunema.

Nähtawaste oli Saul konstitutsionilise kuningana ametisse walitud. Sest pühastkirjas on öeldud: „S Saamuel teatas rahwale kuninga õigustest ja kirjutas nad raamatuisse üles ja pani nad Jehowale ette.“ Uga Saul riiklus peagi antud tõotust, Saamueli sõna kuulata, ja hakkas omawoliliselt walitsema. Nii oli Saamuel peagi sunnitud rahwale üttema:

„Küll teie näete, kui suur see patt on, mis te Jehowa ees tegite sellega, et endile kuningat palusite.“

Ja rahwas wastas: „Jah, sul on õigus — meie tegime pattu sellega, et en'ile kuningat palusime.“

Ra Jumal, kes ehialgul sellega nõus oli olnud, et Saul kuningaks walitakse, tahetsees pärastpoole: „Mul on tahju, et Sauli kuningaks seadfin, sest ta on Minust ära pööranud ja ei wõtnud minu sõna kuulda.“

Nii oli isewalitusine riit täitsa tahtmatalt, ilma et selles leegi süüdi oleks olnud, niihästi rahwas, kui ka rahwa paremaid poegi ja, lõput, ta Jehowat ennast petnud.

Oma waba aega wõitfid usllitud inimesed kõige lafulitumalt sellets tarwitada, et neid püha-kirja raamatuid hoolega läbi ugeda, kus Israeli kuningate lood ära jutustatud — lood, mis niisama pööratud on, nagu igasuguste maapealsetegi isewalitsejate, s. o. keisrite ja kuningate, omad.

Ja tõeste: kas ei ole kõige kõrgemal määral huwitaw ja tähelepan misewääriline see asjalugu, et ütstõit, mis-suguse walitsejate suguwõsa ja kus riigis meie tema ka wõtatfime, tema ajalugu itta häbitaw ja hirmus on. Pange tähele, et kõit isewalitsejate suguwõsad järeletulewale põlmele endi kohta aruut head on püstitnud edast

anda, seejuures kõigi pabest kõigi võimalikkude abindudega kustutada plüüdes. Sa siiski peegelneb kõigest, mis meile wana-, lest- ja uue-aja isewalitsejate järel äänu, ainult turiteoline ja liiderlik loowemus wastu.

Lõpuks wõiks weel tähendada, et Wenemaal piiblit laua aega teelatud raamatute reeti. Nagu näha, leidsid maapealsed walitsejad Saewase Walitseja liig wabameelse olemat.

Tallinnas 9. aprillil 1917. Kohtuminister A. F. Kerensti teel miitingule.

Must teemant.

F. r. Billeri roman Norraft. (Järg 10)

Need wiimased sõnad wahetasid Klaara ja Mont. Mina kuulasin imestades.

Mis mõte oli Klaaral neid küsimusi küsides?

Kui ma kenal kuuwalgel, abikaaja käe alt kinni, koju rändasin, katsusin teada saada, mis otstarbel ta need küsimused oli Montile ette pannud.

„Ega sa ometi ei taha madam Reierjeni juure minna?“ küsisin ma.

„Seda ei tohaks ma sulle ütelda,“ oli wastus. „Aga isegi, kui seda teeksin, poleks hädashtu kartta. See meeles, et ma ju warematki mitme niisuguse wähe-meeldiwa isituga weel salajamais asjus olen kokku saanud. Tuleta meelde, kuidas ma lord pandimajapidaja juures asjata käisin ja siis mul muud üle ei jäänud kui Montki juure minna.“

„Ei, hädashtu seal pole. Aga Montki jutu järel oli madam Reierjen juba kuue aasta eest wähe-meeldiwa inimene ja wististe pole ta selle aja sees paremaks saanud.“

„Mina ei taha sinu eest midagi warjata, ei wäikest ega suurt saladust,“ ütles Klaara. „Mina lawatsen tõeste homme madam Reierjeni juure minna, aga ilma sinuta; sest esite on minu ilmiinest otstarbekohasem; tema on meeste wastu umbuslik, nagu Montki asjus näeme, ja siis soowiksin ma oma wäikest plaani ise läbi wiia. Mõtke, kui mina teda aidata wõiksin, nagu tema mind pandimajapidaja juures aitas — mis? Sellest saaks teha nali!“

Neljasteistkümnend peatükil.

Klaara detektiivina.

„Nüüd peate üles tõusma! Proua ütles mulle, et ma teid kell 10 pean äratama!“

Ma tegin filmid imestades lahti. Päwel seisid punapõseline toatüdruk maalt ja nikutas mulle lõbusaste pead.

„Aga kus on siis minu abikaasa?“ küsisin ma.

„Proua läks juba kell pool üheksa välja. Ütles, mina pidawat teid kell 10 äratama ja eine walmis tegema.“

Ma tõusin ruttu üles, oma lauamagamise üle häbi tundes. Waewalt olin riidesse saanud, kui uksekell kõlises ja Mont tõssel näol sisse astus. Tema ei olnud niisuguste inimeste liigist, kes palju magada armastawad, aga täna nägi ta roidunud ja unine välja.

„Sa ei ole täna öösel hästi maganud? Oli ka hiline õõ; meie ei oleks pidanud sind niilaua kinni hoidma.“

„Süü oli enam minul. Aga kus on siis sinu abikaasa?“

„On kell pool üheksa välja läinud, nagu tüdruk ütles; wististe tuleb ta warsti tagasi. Mils ja tema järel küsib?“

„Ta telefonieris mulle weerand tunni eest ja mina uskusin, et siit. Ta kutsus mind koha sisse, sest et tal mulle tähtsaid asju olla teatada.“

„Siis telefonieris ta wististe kusagilt linnast,“ wastasin mina imestades.

„Sinu abikaasa tegi eila päewapildi kohta iseralli tähendusi,“ ütles Mont wiititades. „Ütles ta selle üle midagi enam?“

„Mont,“ wastasin ma naerdes, „kui tuleb siis erade-
tektiw Klaara Billeri käest nõu küsima?“

Montil ei olnud aega wastata, sest sel filmapilgul astus Klaara tupp, nagu Shetaw ja nahkse äärega jakk seljas. Käes oli tal hallis paberis inetu pakk.

„Wabandage Mont, et teid oodata lastsin, aga mina käisin veel Fredrikute head etnet tellimas. Teie teate, et ta suur maasmott on. Teie on mul midagi muud. Ruid niid istuge meie sellis laua juure ja jooge tase kohwi. Mina panen ruttu teised riided selga ja annan singi ühes teiste asjadega tööti ära. Minu pärast olgu nad pannil ja kümne minuti pärast laual.“

„Ta ruttas toast välja, niisama ruttu kui ta oli tulnud. Mont ja mina istusime einelauale ja warsti ilmus ka Klaara. Meie sõime isuga, ainult Mont mängis noa ja lahwtiga.“

Kui walmis saime, palus Klaara minult minu raudkapi wõttit.

Warsti tuli ta päewapildiga ju suurelstegewa klaasiga tagasi ja pani need Montile ette lauale.

Mont ja mina silmitsesime teda imestades. Ka halli paki asendas ta ligidale, siis ütles Montile:

„Eila lubasin teile näidata, et päewapilt wale on. Oletsin wõinud seda juba seal teha; aga ma soomisin kobe kõigi wastuwaibluste peale wastata, mis teie ja Fredrik awaldate, ja ootasin sellepärast tänaseni. See ei wõta aega! Siis, kes päewapildil seisab, kannab wäikest kübarat sulega. Kummal küljel seisab sulg?“

Mont waatas pildi peale ja ütles siis:

„Paremal küljel.“

„Eõsi; aga kas usute, et mõni naisterahwas sulge paremal küljel kannab?“

„Ei — — niipalju kui tean, kannawad naisterahwad sulge harilikult pahemal küljel“, wastas Mont ja silmitses neid kahtlaselt.

„Harilikult, ütlete teie. Ei! Ütski daam ei kannu sulge paremal küljel.“

„Selles wõib palju tött olla, mis ütlete,“ kostis Montil hääl itka veel kindlusega, „aga see sulg on ainult wäike nepi sulg, ja Eweline — preili Fritik — ma mõtlen, see daam seal pildil wõis ta lordi pahemale küljele pista.“

„Ta wõis kübara suure rutuga ka ümberpöördukt pähe panna,“ ütlesin mina.

„Neid wastuwaiblusi ma just ootasin,“ hüüdis Klaara wõidurõõmsalt. „Eht meeste argumendid! Aga waadate lordi sitta! Siin on kübar ise, mida Eweline ja Sigrid sel päewal kandsid, kui teemant ära warastati. Niid wõite seda ise näha!“

„Ta rebis paberi paki ümber katki ja ulatas Montile wäike roheline wikkkübara, millel pruun sulg peal.“

Mont kargas ruttu üles ja kahmas selle järele. Ta käsi wärises ärewuses.

„Selle kübara ostsin ma täna hommikul madam Reierseni käest,“ kõneles Klaara edasi. „Ma luuletasin loo ühest rikkast Inglise daamist, kes lohtus tähtsaks saanud asju looguwat. Onnets oli madam Reiersenil raha otfas ja ta oli isegi kaine.“

Mont istus, kübar käes, ja wahtis seda tardunult; mina astusin tema juure.

„Sulg on kinni õmmeldud,“ sosistas ta, „ja midagi pole näha, et ta ilal teise külje peal oleks seisnud.“

„Aga kui ta kübara ümber pöördukt pähe pani?“ hüüdisin mina.

Klaara ütles naerdes:

„Waata lord!“

Wõttis kübara Montil käest ja pani ta enesele pähe.

Mina wajuftin kokku. Sulg wajus taha poole loota, kui kübar õieti peos oli, nagu seda päewapilt näitas; oli ta aga ümber pöördukt peas, nagu niid Klaaral, siis wajus sulg naljakal wiisil ettepoole loota.

Effektus oli wõimata: päewapilt oli wale, oli wõlftitud!

„Näete niid?“ hüüdis Klaara.

„Jah,“ wastasin mina, „kõik on pettus ja wale.“

„Jarek!“ ütles Mont ja hakkas kübarat uueste silmitsema. Klaara oli selle järele ta ette pannud.

Mina wõftin senti päewapildi ja suurelstegewa klaasi ning hakkasin pilit uueste silmitsema.

Waheti leidub veel midagi muud niisugusti keerulift asja, mõtleftin ma.

Üttselt panin ma suurelstegewa klaasi käest ära ja toetastin endu selja naerdes tooli seljatoele. Klaara ja Mont wististe, et hulluts olen läinud.

„Pildi See on ometi liig!“ hüüdisin ma. „Res selle päewapildid tegi, pidi kas hirmus häbemata wõid rumalus ise olema. Et niisugusti asja ennemalt tähele ei pandud! Mont, silmitsje lordi Wilo Weenuft?“

„Arwad ja seda wäikeft elfenbeini kooptat, mis Fritik muuseumis seisab ja ühes pildile on tulnud?“

Montil hääl oli rahulik, aga ta näolt paistis põnewus ja hingetu ootus.

„Euba mind waadate,“ ütles Klaara, wõttis ruttu pildi ja suurelstegewa klaasi ning jatkas siis: „Mis asi on selle Weenusse juures siis nit isearalit? Niipalju kui mina pildilt näen, peab see kooptia täielik meistriöö olema; muud ei leia mina midagi.“

„Ei,“ wastasin mina, „sest et tal ei kübarat peas ega riideid selias pole.“

Siis Montil poole pöördes:

„Ütle mulle, mitu käewart on Wilo Weenusel?“

„Paremal pool ainult pool ja pahemal pool ei midagi —“

„Aga sel siin on pool käewart pahemal pool ja paremal pool ei midagi; sellest ei saa mina aru!“ hüüdis Klaara; ta oli pildi oma kätte jättnud, andis selle niid Montil kätte ja waatas mulle kahtlewalt otfa.

„Näed niid,“ wastasin mina wõidurõõmsalt. „Kui leegi daam oma kübara sule pahemale poole seab, näed seda kobe; aga kui ta oma ainust kätt pahemal pool kannab, pahema poole asemel, siis pole sul sellest aimugi. Aga mis siis Montil on?“

Sema oli pilti filmapilgu suurelstegewa klaasi abil wahstinud; siis pani ta mõlemad käest ära ja tõusis üles. Ta käsi tõusis filmade peale ja jäi sinna kauaks. Kui ta tema järele maha lastis wajuda, wahtis ta tarretult tühjusesse ja jäi nit seisma, ise ümisesedes:

„Mina lollpea, mina idiot, tahan detektiw olla ja olen pime — täieste ptme! Ma katfun teift juhutada ja ei näe teed ise oma eestil! Ma ei ole elamise wäärt, ei ole tolmum wäärt, mida mu jalg puudutab — —“

Ma mõtlen selle etteaste peale tihti ja ka selle peale, kui imelikult meie teha mõnikord ennaft näitab, kui meie waim tublitsje töötab. Mont jutustas mulle pärast, et tal aimugi ei olla, mis ta seekord teinud; aga neis wäheftes sekundites, mis mööda läftid, lehwis terwe lugu, mis aas-taid ta elust ära wõöwinud, uueste läbi ta peajaft, mitte wanal kujul, maid üsna uuel, uues walguses, mis kõigeft loorift lastis läbi näha, mis ftamaani asja ftu warjanud.

Ei ftunud kaua, kui Mont järele Montiks sai — weel enam: endine mahaldõudud Mont muutus järele rõõmsaks Montiks. Ta filmad särastid ja huuled wabiseftid rõõmsas ärewuses, kui ta minu ja Klaara ees seiftis ja waheldamift meie kätt pigistas.

„Niid on kõik selge!“ hüüdis ta. „Niid wõin ma selgeks teha, et Sigrid ilmsüita on; see on päewaselge ja mina wõin sihtlasi näidata, — ftin lehwis ta näost wari üle — „kes see wilets waras on, kes kõik selle hirmsa pettuse toime pani!“

„Aga kuidas —?“

„See on warsti seletatud,“ wastas Mont. „Ütlege mulle: mispärast mõisteti Eweline lahti? Kuidas tehti selgeks, et mitte tema see ei olnud, kes üles wõeti — kas mäletate seda weel?“

„Muidugi,“ wastasin mina. „Kõigepealt kannab see daam pildi peal sõrmust pahema kää sõrmuseõõrnes, kuna Eweline seda seal lapsepõlwes saadud rikkelt pärast lenda ei wõinud —“

„Dige — ja siis?“

„Siis näitab tell pildi peal 9 minutit üle pool tuue — aeg, mil Eweline, nagu selgeks tehtud, ema juures wiibis.“

„Üsna dige; aga nagu ftina ja ftinu abitaasta mulle näidanud, siis näeme pildil kübarasulge pahemal pool, eht ta küll pahemal pool peaks olema, ja Wilo Weenus kannab kätt seal küljel, kus tal kätt polegi, kuid seal ei midagi, kus

tal läsi peaks olema. Kui nüüd daam jessel pildil niifamuti paremat kätt pahemal pool kannab ja ümberpöördukt, siis pole sõrmuse asi enam kellegi tõendus — mis? Siis kannab ju tema parem käsi sõrmust — —"

"Jah, sul on õigus, aga mis? Kell elewandi ossaestel?"
 Bastuse asemel astus Monk wäikse äratamise tella juure, mis minu kirjutuslaual seisis. Kõige pealt seadis ta tunninäitajat, numtilauda meile eest wariates. Siis nihtas ta meile pead, et talle järele lähetsime, ja läks teisele poole tuba suure seinapeegli juure. Ta ütles Klaara ja minu peegli ette, ise jäi ta meile taha ja tõstis tella kõrgelt.
 "Waadate nüüd peeglist ja ütlege mulle, mis kell on."

Monk; "tahaksime kuulda, mis ja sõnaga „ja weel enamgi“ ütelda tahaksid."

"Jah, sul on õigus, ma pean moodsamal keelel kõnelema. See küll! Nii kauget oleme juba, et teame, et pilt peeglis on üles wõetud. Aga mis õiguses peeglis?"

"Noh, selle põhjendamine on minu asi; mina ja Klaara oleme oma kohuse täitnud."

"Et selle täitnud olete, on kindel; muuga saan ma wististe walmis. Museumikapi wastas seisab wististe peegel ja nimelt kaunis suur, ja selles peeglis ongi see pilt üles wõetud."

"Aga siis peab ju see, kes pildi üles wõttis, kõhe Erwe-

Estimene waba 1. mai Tallinnas. — Rogumine Wene turule.

"Üheksa minutit üle pool seitseme," wastasime meile Klaaraga kui ühest suust.

"Nüüd pöörake ümber ja waadake järele ilma peeglit! Noh, mis ütlete nüüd? Nüüd puudub weel üheksa minutit pool seitsemest — eks ole nii?"

"Nüüd oli minu ja Klaara käes lord mõttesse wajuda. Siis arwab siis, et terme pilt wõtsitud on? Just kui ümberpöördukt, nii et pahem külj paremale tuleb ja wastuoltsa?"

"Mina arwan," wastas Monk elawalt, "et see pilt korras on. Jäl, leda ta kujutab, on Eweline Reiersen. Silmapilgul, mil ta üles wõeti, kandis ta kibarasfulge pahemal pool; pahemas käes oli tal teemant ja paremas sõrmus. Kell näitas ühtlasi 9 minutit wähem kui pool seitse — —"

"Aga kudas — —?"

"Seda ütlen kõhe. Terme saladus seisab selles, et see pilt peeglist on üles wõetud!"

"Peeglist?"

"Jah, peeglist!"

"Tõepoolest, sul on õigus; see seletab kõik ära!" hüüdis mina.

"Jah, kõik, ja weel enamgi, mille peale ja weel pole mõeldud. Jumalale tänu, soomused on mu filmade eest maha wudenend ja ma olen jälle nägijaks saanud!"

"Nüüd ei ole meil aega piiblikeeles kõnelema," arwas

line kõrwal olema seisnud ja ta peaks ise ka pildile tulnud olema," tähendas Klaara.

"Üsna õige. Aga ta seisis sedawõrd kõrwal, et ise peeglitraami ruumi ei tulnud. Ja et ta raam pildile ei tuleks, siis tõttas ta pildi kahelt poolt kitsaks. Sellepärast see pilt nii kitsas ongi."

"See kõik on väga ilus," waidlesin mina, "aga üks asjalugu wistab kõik su ehituse ümber. On see siis usutaw, et keegi Eweline kõrwal seisis ja tema pildiks üles wõttis, kuna see teemanti warastab; õigemine: et tema just teemanti warastab, kuna teda päewapildiks wõetakse?"

"Jah, weel minut aega tagasi tegi see asjalugu mulle raskesti. Aga ma olen ka selle mõistatuse lahendanud ja see lahendus awab meile enam wäljawaateid."

"Kas seitsaabit, mil sügawas mõttes seisis ja ennaft pimebaks nimetasid?"

"Õigemini, et ma ennaft iselaadi üles hidasin," naeris Monk. "Ma ei aimagi, kui kawa ma uimane olin. Aga kui see ka nimelt mõned sekundid kestis, sellest oli küllalt, et sain petwa telgi taha waadata. Kuulge, sõbrad! Kui minu kirjeldust Friki aias seiswa maja kohta mäletate, millest üks osa museumi all seisab, siis teate, et museumist ka üks tulekindlasse ruumi wõib. See üks seisab just kapi kõrwal. Minus wiis, kudas üht kapi ees seiswat istut tähelepantmata üles wõtta saab, seisab selles, et üleswõtja seal tule-

kindlas ruumis wiibis ja selle uffe ettevaatlikult museumi poole pisut awab.

"Sa arwab siis, et inglane wana Friiti wara-aiwas on olnud." Aga ega selle uks ometi lahti ei ole?"

"Ei, see on raste rauduks, mille wõti ainult wana Friiti käes seisis; aga osaw mees, kel küllalt aega, wõis enesele ju lasta walewõtme teha. Wõtlege, et Howell, mil aga tahtis, alati wõis museumi sisse saada."

"Aga mis oli inglafel sinna asja? Ta wõis ju suur suki olla ja arwata wõiks ka, et ta warastada tahtis. Aga salaraha oli seal waewalt, ja sa ei ole meile weel jutustanud, et wana Friiti sel kombel oleks warastatud."

"Sul on õigus. Ma ei osta weel ütelda, mis Howelli sinna ruumi asja oli. Aga üks asi on kindel, ja see on, et ta seal heal mõitel ei wiibinud. — Meie peame nüüd wanalt Friitilt ühel wõi teisel kombel luba saama, tema wara-aita, nagu sina seda nimetad, läbi waadata; ma usun, sealt leiame siis ka selle saladuse wõtme. Aga kuidas rauga juure saada? Mind ei taha ta enam näha, ja kuna ma tardan, et ta meie head waheforda tunneb, siis ei wõta ta ka sind, Fredrik, uististe meite jutule!"

"Koh, siis tungin mina tema juure sisse," hüüdis Klaara, "ja muretseja ka teile siina teed. Aga mul on teie eest häbi, Mont; kas olete siis Sigridi juba ära unustanud?"

"Sigridi?" wastas Mont tulipunasel näol.

"Jah, Sigridi," ütlen ma. "Mis oli tõepoolest kell, kui päewapilt peeglis üles wõeti?"

"Wististe kümme minutit enne pool seitset."

"Ja kõi see aeg 6 ja 7 wahel istus ju Sigrid sees onu juures ja jõi tema seltsis teed. Eks ole nii?"

"Just nii."

"Mit on siis Sigridi ilmsüütus selgeks tehtud, üks kõi, kas inglane wana Friiti wara-aitas oli wõi ei. Wispärast ei telegraferi teie lohe Sigridile? Miks ei teinud teie seda juba poole tunni eest?"

Mont katsus selle kuulirahje peale wastata, kuid ei teinud seda.

Nüüd rääkisime kokku, et Klaara peab Friiti juure minema. Niipea kui mina ja Mont New-Yorki olime telegraferinud, tahtsime ka „villa Wallarati“ minna, aga pidime niitaua wäljas ootama, kuni Klaara meile märku wõis anda, et kindlus wõetud on.

Wiisteistkümnnes peatükk.

Weel kord wana Friitt.

Wana Friitt oli, nagu Mont jutustas, juba mitu aastat jalust halwatud, nii et ta tootli pealt ei wõinud lahutada. Kes kirjeldab sellepärast Monki ja minu imestust, kui wiskas lätsime, pärast seda kui teener meile wälja järele oli tulnud, ja majaherrat kest tuba seisma nägime, kuna Klaara naeratades tootli istus.

Mina ei tarwitse juhtumist wana Friiti ja Klaara wahel kirjeldada, kuigi mu abikaasa seebord sellekohta täieliku kirjelduse andis. On küllalt, kui ütlen, et ta julgeste löwi koopasse tungis ja selle omanikule ta walguse lohta, mis ta oma wennalaste wastu näidanud, kibedaid etteheiteid tegi.

"Kui teie wennapoe efsis," ütles ta, "siis oli ta seebord noor ja pahas seltskonnas; selle eest wõin wastutada," — tema mõttes kahtlemata Howelli peale — ja mis teie wennatütrese puutus, siis olete teie nagu kõi maailm ta ainult kahtluse põhjal huffa mõistnud, ilma et tema iseloomu oleksite silmas pidanud."

Wanate läts nende sõnade juures näost tulipunaseks ja hakkas käte ning jalgadega wehtima. Klaara kartis küll, et rauka wõiks rabandus tabada; aga meeles pidades wanafõna: „Rõem ei tapa“, kõneles ta esitamata edasi:

"Wahpeal on midagi süündinud, mida teie pole ära teeninud, herra Friitt. Mont ja tats tema sõpra, nimelt mina ja minu mees, oleme leidnud, et preili Sigrid teemandi kadumise juures üsna ilmsüüta on ja et seda ainult alatu sul Howell on toime pannud. On seega lootus, et oma wennatütrat ligemal ajal jälle näha saate ja teil siis

weel küllalt wõimalust on oma pattu kahetseda ja jälle heaks teha."

Siimanähtawalt oli Klaara õnnelik läsi, õigmine: õnnelik keel; sest rabanduse asemel tõusis wana Friitt äkitselt üles, kumberdas Klaara juure ja palus lähemat seletust; meeletuigutus oli halwatus ära kaotanud. Kuid täieste ei wõinud ta oma kehaliikmeid ilal enam tarwitada, ometi wõis ta seitsaadi ilma abita jälle liikuda.

Mina ei räägi pitalt sellest, kuidas Mont ja mina wana raugaga kokku saime. Ei lestinud kuigi kaua, kui ta mind näis aastaid tundnud olewat. Klaara wastu oli ta aupakkil ja see auartus jääb wist eluotsani matswaks.

Anti ainult kõige tarwilikumad seletused, — õnnelik oli Mont mees, kes oma mõtteid waga lühibalt ja selgeste oskas wälja ütelda, — ja siis oisustati aeda minna — museumi waatama.

Wana Friitt pistis suure wõtmekimbu taskusse. Need oliwad tal tootli kõwal laual seisnud. Teener, kes tulnud oli herrat tootliga liikama, saadeti selle mehe suureks imetuseks minema. Nüüd polnud, peale meie, teisi silmi tarwis. Kuna Friitt Monki ja minu najale toetas, hattasime liikuma.

Jääralistie tundmustega astusime Klaara ja mina nende sündmuste kohale, mis juba mitu päewa kõi meie tähepanemist oliwad kütkestanud. Et Mont ja wana Friitt niisama liigutatud oliwad, sellejuures ma ei tahtle, kuigi nende tunded teiflaadi oliwad.

Meie astusime aiapawiljongi ja sammusime museumist läbi. Kõi olla muutmata nagu kuus aastat tagasi, ütlesid Friitt ja Mont.

Raut otfsis ühe wõtme wälja ja awas uffe tulekindlase ruumi. Nagu waltjelt kokkuräägitud mahategemise põhjal asus Klaara kapi ette — kapi oli wana Friitt lahti teinud ja sealt säras teiste asjade hulgast meile wastu ka must kilpõnn — kuna meie teise ruumi lätsime ja uffe oma taga peaaegu kinni tõmmasime.

Üsna õige!

Ükspeaod laudu langes meie pilli tahtmata juure peegli peale meie wastas ja seal nägime kapis pilli ühes riulitega, siiski selle kohal wälise elewandiga, Wilo Weenussega ja Klaara kaju, selg meie poole.

Wana Friitt karjatas imestuse pärast.

"Sumala eest!" ütles ta. "Kõi on nii, kuidas Mont ütleb. Wilets inglane seisis siin ja wõttis päewapildi!"

Ka Klaara pidi selgusele jõudma; tema tuli ruumi ja mina lätsin tema koha reale.

Aga siis ehmatas Mont meid meie tähepanemises.

"Kas olete siin tulekindlas lambris midagi leidnud puudawat, herra Friitt?" küsis ta. "Inglafel oli siia sisse tungimisel ja walewõtme muretsemisel ometi mõni tagamõte!"

"Ei," wastas Friitt, weibi aega mõeldes. "Siin hoibsin ainult dokumendid ja paberid alal ja neil on ainult minu jaoks wäärtus. Sularaha hoian ma alati omas kirjutus-toas raudkapis."

"Siin on ju tats raudkappi," ütles Mont.

"Jah," wastas Friitt. "Sellesjamas kapis hoian ma wanad perekonnapaberid ja teised niisugused asjad alal, millel pealegi mingiugust wäärtust pole. Wälises seal — see on ju, nagu näete, üsna pisike, aga tal on õige keeruline lull ees, — seisab minu testament ja minu waranduse nimelivi."

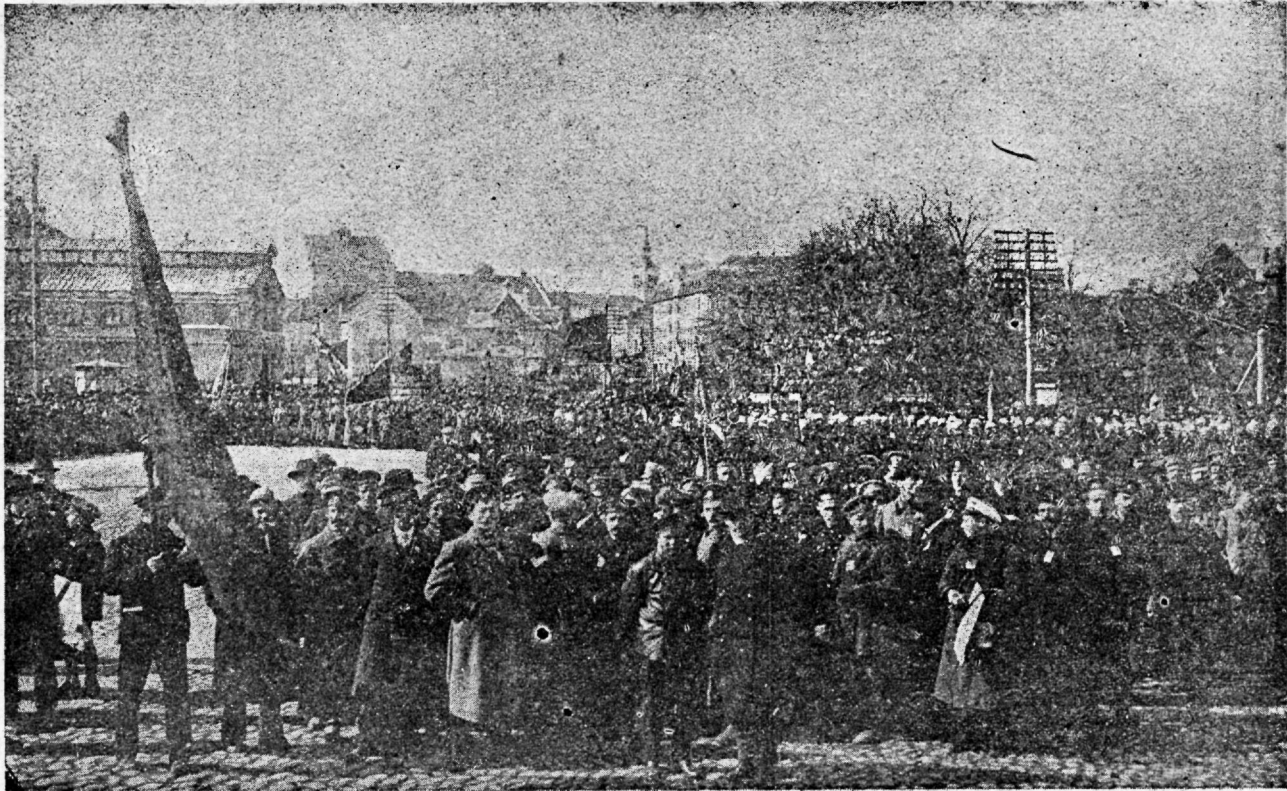
Suur kapp awati museumist toodud Iambi walgel. Kapp ja tema siju otfsiti karwapealt läbi; kuid leida polnud midagi.

"Nüüd tuleb wälse kapp," ütles Mont. "Kes aitab, Fredrik, mind, teda museumi taskida?"

Eht küll kapikene õige wälse oli, andis ometi kahele mehele tõõd, teda teise tuppä wies. Kapp, ilus terastõõ, kandis kõrwalpinadeld ja kaanel ilustusi.

Wana Friitt wõttis isäärastu laadiga wõtme wälja. Mont peatas teda ja ütles:

(Järgneb.)

Esimene waba 1. mai Tallinnas. Üksikud organisatsioonid ootavad Wene turu ümbruses märguandmist rongikäigu algamiseks.

Pidusööd potisjepaga.

Inglise nahja'utt. Tõlkinud Am.

Anita Hallaway oli kahekümnekolme-aastane. Üks tema parematest sõpradest kõneles tema kohta, et teda kahekümne-aastaselt võivat pidada, kui ta mingist asjast huvitatud on, ja kolmekümne-aastaselt, kui tal igaw on.

Praegu oli tal igaw: ta istus korisus näoga ja waatas nähtawa meelepabaga oma roosti läbi.

Soatüdruk oli tale, nagu alati, kirjade kimbu ühes hommitueinaga toonud, aga need huvitasid teda wähe. Siin olid mitmesugused lutsed pidusöökid, ballipidudele ja teatrietendustele. Siis pa wad mitmesuguste komiteede poolt, sõda läbi kannatada saanute heaks midagi annetada; kirjad sõbrannade ja enam-wähem igawate austajate käest...

Alga kui ta järjega wiimase kirjani jõudis, umus ta näole rõemus naeratus ja muutis selle sõna tõsisel mõtetel ilusaks.

Wäiksel, sinisel ümbrikul seisid harjumata käega kirjutatud tähed, mis küll enim harjalgu, kui harilikka tähti meelde tuletasid.

Kärjitu kiigutusega awas ta kirja, ja luges sealt järgmist:

"Armas Rita-tädi! Ema ütleb, et ma oma sünnipäewaks, mis neljapäewal on, tõiti külalisteks wõin kutsuda, teda ma armastan, ja sellepärast tahan ma, et ka sina tuleksid. Seal saawad olema Jim, kes ajalehti müüb, ja minu hoidja, ja potis epp, ja weel kõrwalmajast lapsehoidja Charlotte, sest temal on üksinda küll wäga igaw. Ja minu enese doktor ja professor Grey.

Ole hea ja tule, ma tean, et potisjepapp sulle meeldib.

Sind armastaja sinu sõber Philipp."

Anita luges kirja loks lorda läbi ja hakkas siis rõemfalt naerma.

Ea kujutas enesele Philippi külalisi ette.

Professor Grey, terve linna'e tuntud õpetlane, kes Phiippi südamellega ära wõitnud, et ta tale oma taskulella näitas, ja kõrwalmajaja lapsehoidja Charlotte, lehemüüja Jim, arst, kes teda ravis, kui ta haige oli, ja potisjepapp, wiimaste mõni tööline Phiippi isa mais, sest et poiss kõige juttu ajas ja kõige südamel wõitis, kes teda iganes tundis. See farm tööline pidi Philippi arwates temale iseäranis meeldima!

Anita naeratas weel lord ja kirjutas wastuseks, et ta heameelega oma wäikse sõbra lutsse wastu wõtub.

Sus pani ta enese riidesse ja sõitis tuttavate roole wõerile.

Seal jutustas ta ka Philippilt saadud lutsest. Kõit tundsid ermaist poisikest ja kõigile meeldis ta, ainult lastewatuse üle, mille osaliselt ta sai, awaldati mitmelt poolt rahulolematust.

"Kui see poiss lord täiealises saab, on tal hull raha," tähendas maja weraenaine, "aga siiski sureb ta wist kerjusena, sest et ta terve oma waranduse mitmesugustele möödamine'atele ära jagab. Ma ei saa aru, kuidas wane-mad teda ometi lubawad igasuguste lehemüüjatega ja potisjepappadega sõbrustada!"

"Alga mõtelge, ka professor Grey on külaliste seas!" hüüdis keegi juuresolijatest. "Ometi ei käi tema wiimasel ajal lutsagil..."

"Olete teie tõeste tema tädi?" küsis keegi külalistest Anitalt.

"Ei, ta on minu ristipoeg," wastas see. "Ea hüüab mind ainult oma tädiks."

"Ma kujutan enesele juba ette, misugune pidusööd

Hans Bares,
Kartu kr.
Sõjaväljal.

Johann Ojajuu,
Wissandimaalt.
Tegewas sõjaväes.

Jakob Linde,
Järwa-Joanist.
Tegewas sõjaväes.

Daniel Porro,
Wõrumaalt.
Detf. kuul 1916. langenud.

R. Widewit,
Kakvereft.
Tegewas sõjaväes.

see saab o ema! sõnas keegi noor, ärahellitatud neiu.
„Teie istute teal nii iusaste Charlotte ja Zimi wabel!”

Anita hal'as naerma.

„See ole s igatahes parem, kui professor Grey ja
doktori wabel istuda!”

Selsamal ajal arut'fid Philippit wanemad oma po-
jakes-ga küsimust, kudas külalisi laua taga nii ära mahu-
tada, et iga k's oma naabrina rahul oleks.

Oma taswatuswiisist kinni hoides, andid Philippit
wanemad oma pailapsele täie-iku tegewusewab'ituse, ja ta
pidi ise ot' stoma kudas oma külalisi ära mahutada ja
millega neid lõbustada.

„Kui palju sul külalisi üleüldse tokku tuleb?” küsifid
nad Philippit

„Seit'ie inimest.”

„See wole hea,” tähendas ema, „kahel'sa oleks parem
olnud: siis oleksid k'it paaris olnud.”

„Waheti wõit'sin ma ise kahel'sas olla?” pani Philipp
ette, kui ta weidi aega järele oli mõtelnud, „sest mina . . .
m na tah'sin ju ta nende self'sis olla,” l'isas ta punas-
tades ära.

„Muidugi, peremees peab alati ise juures olema,”
halkas ema naerma ja tähendas juure, et harilikult igale
naist'küla isele huwitaw se'it'sine puutat'e anda, kuna kõige
lugupeetawamate e külalistele enesest paremat ja pahemat
kätt plat'sid määratakse.

„Pärifelt tundis ta aga kõige selle üle fiiski weidi
rahutust.”

„Kas ei oleks parem, kui meie ta ise pidusöögil wi-
bif'sime?” sõnas ta mehele, kuid see polnud sellega su-
gugi nõus.

„Mitte mingil tingimisel,” ütles ta. „Ole mureta, k'it
läh'eb hästi. Meie ainult ritul'sime asja. Ja peale selle,
kallim, pea meeles, et meie poeg meid üleüldse külalif'eks
pole kut'sunud.”

Anita sai neljapäewa hommikul telefoni kaudu teada,
et teda kella ühe ajaks oodatakse, ja astus määratud ajal
saali, kus teised tututud k'it juba koos olid.

Philipp. selle finifed filmatesed r'õemsas ärewuses jä-
rasfid, rurtas teda oma külalistele tutvustama.

Imestusega nägi ta aga, et kaks neist Anita ilmunifel
ära kadusid: Zim. kes enese sohwa leeni taba ära peitis,
ja naabrina lapsehoija Charlotte, kes enesele nurgas
seiswa kõrge palmipuu taga pe'gupaiga leidis.

„See on minu doktor, — tal on wäga palju tegemist,
aga fiiski leidis ta wõimaliku olewat minu palwet täita.
Ta lubas mulle warsti wäitse wennat'ese tuua,” l'isas ta
asjalikult juure. „Ja see fiin on professor, kes k'it teab...”

Seal filmas Philippit sohwa taga k'ititawat Zimi ja
jook'sis tema juure.

„Mis ja seal teed?” küsifis ta. „Mispärast sa enese

ära peit'sid? Meie lähme tobe söögit'uppa, sellepärast peab
sa tobe wälja ronima ja Charlotte laua juure wiima. „Ja
ta weras om' sõbra kätt'pidi sohwa tagant wäl a . . .”

Wah'peal oli Anita oma uufi tut'awid hoolega fil-
mitsenud, sest et nende tähepanemine terwelt Philippit ja
Zimi peale oli pööratud. Kuulus professor Grey ja dok-
tor, dige k'ena noormees, ei awaldanud tema peale mngi-
sugust muljet, selle eest aga üllatas toimas, kes wist'iste
pot'isfepp widi olema, teda oma wälimusega: nii ilusat
pead ja nägu ei olnud ta weel kunagi näinud. Ü ewal
pidas ta ennast wabalt ja lihtlalt, tema filmad s'arafid rii-
fama r'õemsalt, nagu Philippit filmate'edti, ja tehaehitus
oli tal fale ning m'hine . . .

Anita tuju tõusis märksa: pidusööb' töotas huwitaw
saada . . .

Kui wäit'fel peremehele wiimaks korda oli läinud Zimi
sohwa tagant wälja saada, palus ta k'it'i enesele järele
tulla ja wiis nad söögit'uppa. Seal astus see noormees
Anita juure ja palus temalt luba teda laua juure wiia.
Sõnalausemata wõttis neiu tema k'ae alt kinni ja astus
tema kõrwal edasi, ilma et see tale sugugi piinlik oleks
tunnud o ewat, nagu ta seda enne kart'nud oli.

Pot'isfeppa k'õmbed ja liigutused olid laitmata, aga riid-
des oli ta haltwaste. Oli ifegi imelik, et nii hästi kaswa-
tatud noormees w'õerasse maja'sse nii tulunud ülitonnas
wõis ilmuda.

„Nagu w'õeras riides prints muinasjutus,” mõtles
Anita endamisi, tema kõrwa istet wõttes, sest et Philipp
oma külalif'ed laua taga järgmif'es järjetorras ära mahu-
tas: enesest paremale poole pani ta oma hoidja istuma,
pahemale poole Charlotte, enese wastu — Anita, selle pa-
remale k'ae e — Zimi, tema ja Charlotte w'ah'ele — profes-
sor Grey, enese hoidja kõrwa — doktori, ja selle ning
Anita w'ah'ele — pot'isf'era.

„Philipp unustas meid tutvustamata,” ütles Anita
naeratahes tale. „Teie . . .”

„Mina olen pot'isfepp,” naeratas noormees tale was-
tuf'eks. „Aga kui k'ena see k'it on! Ainult Philipp w'õis
selle õnneliku mõtte peale tulla. Ja waadake, kui ilus ta
peremehe-osas wälja paistab! . . .”

Ja nähtawaste wiibifid k'it k'õige paremas meeleolus.
Professor ajas doktoriga juttu. Zim ja Charlotte ei w'õ-
rastanud enam: nad said aru, et neil fiin muud teha ei
olnud, kui maitswaid roogasi süüa, mida nad weel terwel
oma eluajal juhu polnud saanud.

Zimi ja Philippit ees seifid piimakaafid, teiste külalif'ete
klaafid olid hea weiniga täidetud. Philippit filmad s'arafid
k'õige aja r'õemu pärasft.

„Kui huwitaw see on,” hüüdis ta wiimaks, „et meie
k'it sõbrad oleme ja fiin üheskoos wiibime!”

„Muidugi, muidugi!” tähendas doktor. „Ja mitte ainult
huwitaw, waid ta ilus! Ma kart'sin kõige aja, et sa minu

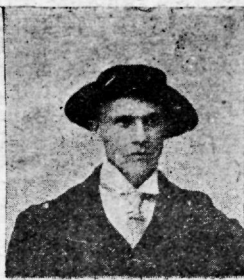
Wasilli Wäärtnõu,
Eallinnast.
Tegewas sõjaväes.

Jaan Kutsar,
Eartu k.
Eälti polgus. Sõjaväljal.

Paul Mämers,
Saapsalust.
Satsamaal wangis.

Karla Kebas,
Tegewas sõjaväes.

Jaan Liin,
Sarovslawi kub.
Suurtükiväes.

kutsumata unustad, Philipp, aga õnneks ei läinud minu kartus täide."

"Ma kutsumin kõik oma sõbrad," sõnas Philipp tõsiselt, "ja kutsumin nad järelkorras: kõigepealt oma hoidia, siis potisepa. sest et tal alati pa'ju tegemist on; ka täna ei oleks tal aega olnud, aga minu pärast ei jätnud ta siiski tulemata."

"Jah, ma pidin tän' professor Grey ettelugemisest osa võtma," sõnas potisepa Anitale, "et aga tema oma ettelugemise edasi lükkas. siis awanes ka minul võimalus väike Philippit sünnipäevapidustusest osa võtta."

"Teie olete nii siis üliõpilane?!" hüüdis Anita selsamal ajal ka pettumust tundes. "Potisepaks hüüatakse teid siis ainult niisamuti?"

"Ei, see on minu elukutse," vastas potisepa, "ja just sellel läbi sainat ma Phi ippiga tuttawaks. Sa tõuseb wara üles, mina niisamuti: meie saime üksteisega kella kuue ajal hommitul tuttawaks. Meie ajame tahetegi tühtilugu pikka juttu. Sa on nii ütlemata meeldiw poisilene!"

"Kas te tõeste ainult sellest ära elate, mis te päewa jooksul jõuate teenida? Seda igatahes wiist palju ei ole... Wabandage, et ma teilt seda küsin," lisas ta juure, "aga mind huvitab üliõpilaste tööliste-klassi seisulord."

Potisepa filmad kustusid.

"Mind huvitab üliõpilaste tööliste-klassi seisulord!" korras ta endanissi mõttes. — Ja tudas wõis see ka teistki olla, sest see neiu siin oli ju rikas ja ü e linna tuntud heategija. Ja nüüd temale üli pilaste tehwaft elust ja annatusest jutustada, ei, seda ta ei soowinud. Kuid küsimise peale pidi ta ikkagi midagi wastama.

"Ei," ütles ta, "ma annan tundisi, ja peale selle on mul veel mõned muud tööd."

Sa jättis tale jutustamata, et ta peale enese õpematju veel lähe noorema wenna õpetuse eest pidi maksma. Anita sai aru, et nooremehe hing tema eest linni oli. Tal hakas kurb, aga ta lootis siiski veel kudagi tema usaldust võita. Sa pidi selle haruldase potisepa üle kõik teada saama!

Laua otas ajas Philipp walgejuukselise Charlottega elawalt juttu; doktor kõneles lapiehoibjaga; professor päris midagi Jimilt järele, — nii oli siis potisepa täieste tema pärast.

Sel ajal, kui ta pead murdis, tudas algust teha, alustas potisepa ise juttu:

"Meil ei taha teiega jutt kudagi edeneda," sõnas ta.

"Ja teie teate, mis-est see tuleb?"

"Muidugi tean: meie oleme kumbki nagu teise plaanedi pealt, aga katsuge minuga nii kõnelema, nagu ei oleks ma mitte tööliste-klassist, kelle wastu teie nii uurt huwitust tunnete, pärit, waid täieste samasugune nagu teiegi."

Anita näole ilmus lahetsuse ilme, millest ühtlasi ka nagu andeksvalumine wälja paistis. Siis aga küsis ta kelmiga naeratusega oma jutulehtsiliselt:

"Ütlema mulle, tudas teile Wene balett meeldib?"

Potisepa awaldas tale oma arwamist Wene baletti

ja paljude teiste asjade kohta, millest tal dieti aimugi ei oleks wõinud olla.

"Kudas olete teie ometi niipalju aega ja ainelist jõudu leidnud enese täiendamiseks ja edasiõppimiseks?" küsis Anita wiimaks imestusega.

"Ainelist jõudu?" korras potisepa kelmikate filmadega.

"Waadake, mul on teie selt Monnas lõpru, näit. Diec Maison ja Bart Hawton . . . Paar korda kuus laulun ma oma abjude juurest, Diec annab mulle oma sabakuue, mis mulle just nagu selga loodud, — ja meie sõidome selt-sis kusaqile . . . Ma leian, et ma seda kõike nendelt wastu wõin võtta, sest et . . ." Siin jäi ta koe ema — nähtawaste ei teadnud ta, mis ütelda. "Sest et," sõnas ta wiimaks, "sest et Barti ema minu tädi ja Dieci isa minu ristitiisa on."

Korraga sai Anita kõigest aru, ja ta tundis potisepa nüüd wäga hästi, nimelt oma sõbranna Harriette Maisonit jutustuste järele. See oli tõeste tähelepanemiswäärt noormees, kes oma sugulastega küll kõige paremas wabekorras oli, aga ainelist abi nende poolt iganes wastu ei võtnud.

Alga siiski, tudas wõisid nad teda niisugust musta ametit, nagu seda potisepa oma oli, pidada lubada!

Ja tahtmata awaldas Anita oma arwamist selle kohta ka sõnadega.

"See ei puutu nendesse," vastas noormees kuuwalt. "See on minu isiklik asi. Nad wõiwad mind endiga teatrisse wõi kontsertidesse kaasa wedada, — sellega olen ma heameelega nõus; aga muud ei wõta ma nende käest midagi wastu. Juunikuul loodan ma oma wiimast eksami ära anda, ja siis wõiwad nad mulle sellega abi küsida, et nad mulle mõne kohase teenistusekoha muretsewad. Nii ei tarwitse ma enam kuigi kaua potisepa-ametit pidada," lisas ta naeratades juure.

Ustuge õige mõni õhtu minu poole sisse."

Noormees waatas tale otse, lastis aga siis oma pea wajuada.

"Ei," vastas ta aegamisi, "tänan teid."

Anita jäi imestusega tema peale wastama; ta ei tahtnud oma kõrwu uskuda.

"See kõlab karmilt," sõnas potisepa, "aga teie peate aru saama, et ma kutseid wastu ei wõi võtta, kui ma ise nendega wastata ei saa."

Anita ei leidnud sõnu, et tale wastata. Rõõmu üllidusetunne — kust see tuli, seda ei teadnud ta isegi — kitsus raske kinnina tema hinge peal.

Ka potisepa ei tergitanud pead, ja näis mõtetesse wajuunud olewat.

Siis kõneldi wäikest Philippit.

"Ma jumaldan seda wäikest mehikest," ütles potisepa, "ja ma mäletan, et kui ta lord haigeks jäi, ja ma teda hommitult ei näinud, siis ma nagu peata tana ringi käisin."

Magu ei olesks fin mitte väikse potšifega tegemist, vaid neiuaga, kes lubatud kokkusaamisele tulemata jäänud."

"On teil siis ka oma neiu?" küsis Anita.

"See küsimine lipas tal tahtmata üle huulte, aga sel haruldusel pidusöögil oli wist küll kõik lubatud.

"Muidugi on," wastas potšisepp naeratades.

"Jutustage mulle, misjugune ta on?" palus Anita tale wastufets naeratades, kuigi ta küll tudagi naeratada ei olesks tabinud.

Potšisepp waatas imestusega tema peale.

"Miks ei peaks ma teile seda jutustama?" hüüdis tr.

"Sa on teie ilmast pärit, tema pärast läingi ma peaaegalikult feltstonnas, et wabete wähele, kuigi eemalt, teda näha. Ma armastan teda väga..."

Anita süda tõmmas nende sõnade juures isefuguse walu läes koku.

"Ja tema teid?" küsis ta ja püüdis oma hääle e wõimalikult sundim ta kõla anda.

"E mal ei ole minu tunnetest aimugi," wastas potšisepp, ja Anitale oli selge, et ta sellest enam kõnelda ei tahtnud.

"Wabest olen ka mina temaga tuttaw?" küsis neiu hiiski weel.

"Wististe küll," kuulis ta wastufets. "Eimest korda juhtusin ma temaga koku aasta tagasi, ühel piduõhtul, ja ta hakkas mulle tobe meeldima, ja nüüd, kuigi ma teda õige harwa näen, tunnen ma teda päris hästi: meil on ühised sõbrad, ja ma olen temast nii palju head kuulnud... Sa on nii tart ja meeldiw neiu!"

Potšiseppa hääle kõlas waimustatult.

"Ja mis tarwis ta mulle seda kõite jutustab?" mõtles Anita, täieste ära unustades, et ta ise teda oli palunud seda teha.

Seal tegi õnnets doktor potšiseppaga juttu. Ja Anital hakkas korraga hirmus igaw: ta nägi ennaft lähe lapsehoidja, lepepoisi, igawa profesori ja doktori feltšis istuwat, ja see oli kõik nii rumal; ta ei saanud isegi seda aru, kuidas ta selle natjaka oli leidnud olewat: see oli ainult rumal, pururumal!...

Kõik küll, fin istuisti ju weel väike Philipp ja see imeilus potšisepp wõi muinasjutuline nõjutud prints, aga sel printsil oli juba oma printšess...

Ja Anita tuju muutus nii nukrats, et tal peaaegu pisarad laulele tikkusid.

Saari pööras Anita profesori feltšis tagasi: potšiseppal oli doktor läe alt finai wõtnud ja püüdis tale midagi selgetks teha...

"Kas pole kõi, Anita-käbi, sulle meeldib minu potšisepp?" küsis Philipp ootamatalt.

"Jah, ta on väga meeldiw inimene," wastas Anita nukrats, aga seal puutusid ta filmad korraga nooremehe uuriwa pilguga koku.

See pikk oli nii õrn ja südamlit...

"Kudas ma sellest ometi tobe aru ei saanud!" fähwatas Anital äkitselt peast läbi, "nõjutud prints kõneles ju minu!"

Ja mis nüüd järgnes — seda kujutagu austatud lugejad endile ise ette...

Pildikesed tulepiirkonnast.

Gustaw Pruel.

Meie wabadusepäewad.

Elu tuleliinil läks harilikku rada. Suuremaid kottu-põrkamisi ei juhtunud. Pealetungimisi ette ei wõdetud. Ja nii on elu kaunis üksluine ja igaw.

Tänawune haruldane tali, mis ligi kuu aega juure lumega kestis, kõi ka haruldase kewade.

Weebruaril palaw päike ja soojad ööd ajasid jões peagi üle kallaste. Mattis madalad kohad wee alla ja sügaw muda talistas igalpool liikumist.

Kõikid jätud kodumaal kaimis olematest käärimistest, milledest "otpuskist" tulejad rääkida teadsid, arutati liikumise põhjusi ja tugajärgi, kuid iseäralikemat meelesu tõusu polnud märgata. Ei ustud kõite, ega loudetud kõigest sellest midagi head! Ajalehe'a ei olnud kuude laupa teegi näimud ja harwaste tulewad kirjad ei pakkunud midagi farnaft.

Sellelõttu kõigi 4. märts kõigile suure illatuse. Roguti 1. ja 2. polk koku, kes parajaste referwis seisis, ja loeti kindrali poolt teade ette Nikolai II troonilt astumise üle.

See teade erutas kõiki. Dšiti selleks sündmuselks koha-seid põhjusi ja kujutati kõiksugu wõimalusi laial Wene pinnal ette, kuud teadmatust kestis edasi, ei olnud kuskilt wõimalust seletust saada; ka ülemus waitis.

Meie polk läks jälle liinile ja uueste waitis kõit, sest sõjategewus wõtab, liinil oles, pea tähewpanemise ja tege-wuse oma peale.

Peagi tuli aga ootamata diwisioni wabetus ja jutud liikusid meie uueste Wene pinnale minemise üle.

See teade rõemustas kõiki; wabetus tuli ja jälle samasime wersta 10 eemal olemasse külasse.

Nüüd hakkas asi arenema. Tulid üksawal teated mitmesuguste uut wabastawate määruste üle. Tulid mitmesugused ägedad walimised! Paarikümne tuhandelise osawõtjaga koosolekud. Waljud nõudmised! Paljude ülemate aresterimised jne. Elu lihas ja kees — punased liinid ja lipud lehwisid.

Ülespidamine muutus kui nõiduse teel. Kui omal ajal soola ja toiduainete puudusel supi asemel magedalt teedetud maisijahu leent tarwiliselt ei saanud, kui leiba majast majasse, rabla naelast matstes, oisida tuli, ei jõutud nüüd konjerwi suppi, mitmeluuseid pudrust, liha, leiba, saia jne. keegi ära tarwitada. Kõite ilmus kui teisest ilmast. Subatad, titud, paberid, wiinad, ja kõiki muud. Wida weel anda ei suudetud, maksti rahaga.

"Kuid kõite seda pidime meie terwe oma teenistuse aeg saama," arwasid soldatid ja sellekohased nõudmised anti oma efitajate laudu kõhe ära:

Rahagi kõit ära maksta, mis seni ainetega saamata on jäänud!

"Teie ausus!" "Teie kõrgeausus!" jne. on kadunud — selleajemel kuulub "herra porutshik!" "herra polkownik!" jne. Endist riigitaulu jne. pole kuulda, selleajemel on polgu muusikatooril Marseljeisega küll tegemist teha.

Pühad saadame külas mõõda. Ehitamise haljale murule näitelawo, muusika kõlatooda, einelaua ja mänguplatšid.

Da meil polgus mitmed endised artistid, kuid ka wäljast-poolt saame ülesastujaid juure. Polgu majandusline ülem laudis toidu ja maitseainete eest rikkalikult hoolt ja nii siis olid pühad lõbusad. Loodame, et nad kodumaalgi kurwemad polnud!

Sõjameeste terwitused.

Terwitawad sõjawäljalt kõiki kodumaalasi, iseäranis Eesti neilesti, noored Eesti sõjamehed: Johannes Beerbaum, Rakwere tr; Gustaw Allt, Paide tr; Richard Trel, Narwast.

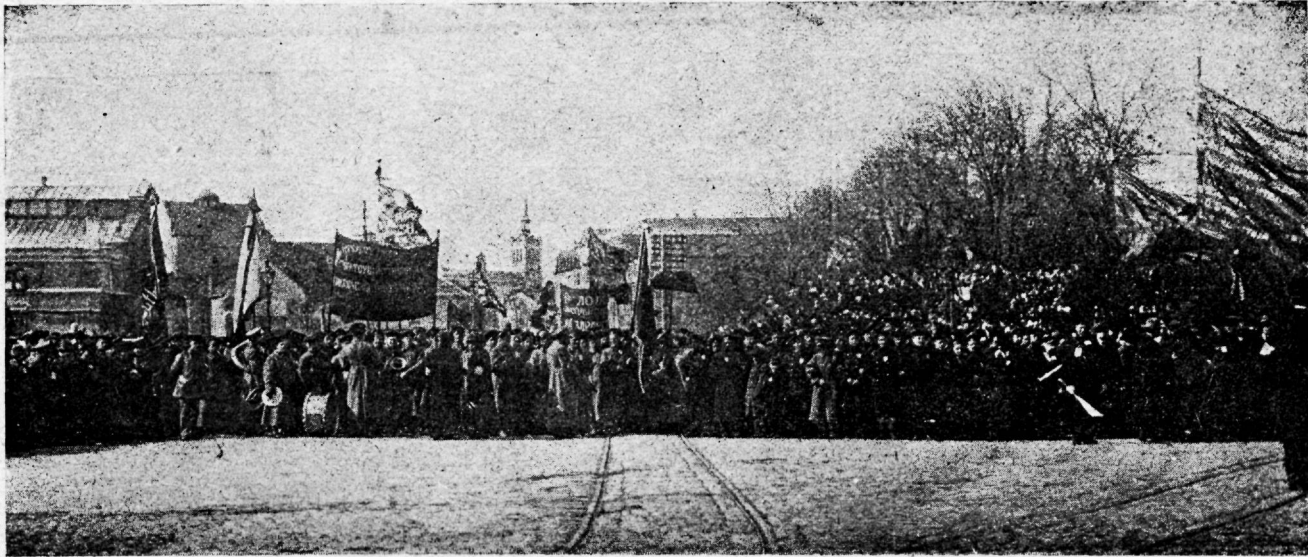
Jõmus 2. trükkis

Naistehaigused.

Haiguste kirjeldused, juhatused ja arstirohud haiguste rawitsemiseks; waluta sünnitamine. Dr. J. Masingi toimetusel.

Sind 2 rbl. 50 kop.

Ladu: "Teadus" Tallinnas.

S. Eeterini ülesewõtte.

Õstmene waba 1. mai Tallinnas. Waade Bene turult Jaani uul. poole.

Dünamit laewal.

James Paini jär.

Mul tuleb peaaegu iga aasta kord Amerikasse sõita. Sinna sõiduks terwitata ma, kui mul wähegi wõimalik on, oma sõbra kapten Cole laewa „Bostoni.“ Kapten on wana merekaru ja tal on uskumataid läbielamisi. Sealjuures on ta ka hea jutustaja. Üks tema jutustustest on mulle iseäranis meelde jäänud, kuna tema tegewusekohas lage olean on.

Sellest on umbes kuus aastat, algas kapten. Reffsumi oli, meie sõitsime sinna. Ilm oli kogu aja kõige parem, meri oli wagane ja weepind file kui tantsupõrand.

Ma naeratafin. Oma läbielamistest teadsin ma juba, mida tema „wagafe mere“ all mõistis ja mõttes püüdsin ma seda wäikest, laia, kuiwetanud kapteni selle fileda tantsupõranda peale seada.

Ta märkas seda.

No jah, jattas ta; „kogu aja“ ei olets ma just pidanud ütlemä: kui meie umbes sada penikoormat taldaft eemal olime, tõusis wäike tuulehoog.

Ka ta „wäikesed tuulehood“ olid mulle tuntud. No ja, wäike tuulehoog, kinnitas ta; mäletan nimeft, et ühe purjepaadi mehoga, keda ta merele ajanud oli, seal sees kinni püüdsime. Umbes pooltundi peale seda püüdis üks reisirijatest minu jutule, ühe wäga tähtsa asja pärast, nagu ta mulle ütelda lastis. Tubli. Ma lastsin ta oma kaju-tisse. Wäikene, wilets mehikene, kõhn nagu rätsap, imeli, ma ei olnud teda laewal fugugi märganud. Tema waade ei meeldinud mulle. Tema uurimas pilgus märkasin ma õnnetuse ja segaduse jälgi. Mul näis, nagu olets mees joobnud ja nagu istuks joomahullustus tal taela peal.

Noh, mis on? küsisin ma kurjal tooni; meie jõuame pea maale. Mul ei ole üleliiga aega!

See on dige, herra kapten, wastas ta kõrgel, wärisewal häälel, terawa, ameriklase rõhuaga; teie aeg on aga fiiski lühem, kui teie mõtlete, kui teie mitte ei kuula, mis mul teile ütelda on. Teie ei saagi maale, kui te peale minu awalduft koge tegewusesse ei hakka. Kui teie tahtlete, siis saate koge laewaga — sealjuures waatas ta oma taskutella — just poolteise tunni pärast mere põhjas uinuma.

Üitab, armas inimene, wastasin mina, oodake weidi.

Ma saadan laewaarsti teie juure. Ma olin muidugi kindel, et tal peas kõit korras ei ole.

Nüüd aga lendas ta näo üle niisugune põrguhirm, niisugune tõelik surmahirm, nagu seda kõige paremad näitlejad waewalt järele teha wõiwad. Põlwiti langedes, palus ta mind laewa nimel tema sõnu uskuda.

Kuradi pärast, hüüdsin ma nüüd, mispärast lobisete niisuguseid meeleusi.

Seft et see täieste tõsi on, herra kapten, oigas tema; meil on üks dünamitiga taidetud põrgumasin laewal, rikkiminemata kellawärkiga warustatud. Nii tõeste kui ma elan, herra kapten, kui meie teda mitte koge ülesse ei leia, lendab laew teatud tunnil kõigiga, mis sin peal on, tükkideks. Meil on weel — jälle waatas ta oma taskutella — ainult üks tund ja kakskümmend minutit aega.

Ma tundsin, kuidas mul külm wärin üle selja jooksis: umbes kolme kuu eest oli — kui ma ei effi siis Liverpõlisis — just niisugune õnnetus juhtunud. Üks neetud kelm oli oma wana laewatüki kõrge hinna eest kinnitanud ja just samal kombel häwitada mõtelnud; põrgumasin oli aga ju sadamas plahwatanud, palju inimesi, nende hulgas ka laewa omanikku, surmates.

Saewas, inimene! hüüdsin ma. Kõnele mulle kõit, filmapilt!

Muidugi, aga ma ei usalda seda mitte enne, kui teie mulle pühalikult tõotanud ei ole, et teie mind mitte ära ei anna. Ma tean, et teie oma ausõna peate, see aitab. Teie peate tõotama, et ilalgi ei üh'e sõna sellest meie kõnelemisest kellegile ei awalda.

Ma tõotan seda. Aga nüüd ruttu, kus on see neetud dünamit? —

Silmapilt, herra kapten. Kuna teie mind koge uslustite, on meil weel jattu ralt aega. Ma tahaksin teile ainult tõendada, et ma — kuigi ma oma kõrwa kuradi sofistamisetele ju laenanud olin — seda koge tõhetsefin ja õnnetust ära hoida tahaksin. See laew on Londonis kinnitatud — iga juhtumisel dige kõrgeste. Masina jaatfin ma laewale igal Liverpõlisis, kellawärk on tänase päewa peale üles keeratud. Teie sõitsite aga warem wälja, kui ma arwasin. Ma tahetsefin oma tegu ja tuln sellepärast laewale. Ma nõudfin, et see wäike kohwer, kus põrgumasin sees oli, minu kajutisise toodaks — küsige oma mehi, et see dige on! — Ma mõtlesin teda parajal filmapilgul merde wiifata. Kohwer oli aga juba all patiruumis teiste pallide hulgas

3. Eeterini ülestõste

Esimene waba 1. mai Tallinnas. Rongikäik Narwa maanteel.

ülesse laotud ja mulle üteldi, et võimata on teda ülesse oifida. Ta on õige wälte, loomanahast, teda oleks võidud küll minu kajutisse tuua!

Rui ma mehele töötasin, et tale midagi halba ei tehta, tabus ta põrguhirm. Ta näis masina tellawärki lahlemata usa dama; ma ei olnud aga sugugi julge, et ta ju enne aega ei plahwataks. . .

Sulge ruttu laewalaele, neetud kelm, hüüdsin ma, ja tunnistage oma turadi kohwert!

Ruttu kästisin ma laheltümmel mehel kõit pakid laewalaele toimetada, mis neid — kuna maad ju veel näha ei olnud — mitte wähe imestama ei pannud.

Ruttu, ruttu, poisid! Teie saate ühe napsu peale kauba, kui kõit pakid enne tuadi laewa laele toimetate.

Reisijad, kes esimest korda laewal olivad, — ustufiwad muidugi, et kõit torras on. Minu ohwitseriisi aqa oleksite wivanud nägema: need pidafiwad mind kõit lolliks. Ma feifin seal selle kõhna amerikasega, kes kõit oma jõu kottu wõttis, et ennaft muretalt näidata, kes aqa terawa pilguga iga asja mufterdas, mis walgusele tuli: ta pidi mulle kobe märki andma, nii pea kui ta seda neetud kohwert näeb. Otsamilaewade pakid hulk ei ole ju paljuse poolest naljaasi, pakid mitmesuguse ja kirjuse poolest on ta aga segasem kui tellegi teie sõiduliini oma.

Daamide woolehoidmise wõitsin ma kobe, kuna ma meestele hüüdsin, et nad pakki mitte ei loobiks, waid nendega ettewaatlikult ümber käiks. Nad arwasid muidugi, et mul nende pakid wäärtus südame peal on, kuna ma ainult hädaohkliku põrgumafina pea'e mõtlesin. See neetud kohwert oli muidugi kõige wiimaste asjade hulgas — wana pruugitud küll wäste kui raud, sellest hoolimata,

et ta nii wälte oli. So, poisid, hüü sin ma, wifake nüüd see kohwert üle parda, aga hästi taugelt, et ta mitte wastu laewa ei puutuks!

Merel ei küsi muidugi keegi kapteni käskude põhjuse järele ja kohwert lendas wette; aga ma nägin, kuidas mu esimene ohwitser teisele filmi pilgutab, mis nii selgeste, nagu oleks see waljuste deidud, tähendas: kapten on hul-luks läinud. See pigistamine kui ta tunne hädaohust waba olla, äratasiwad minus esimest korda mõtte, kas mind mitte eht narritud ei ole. K i see nii oleks, mõtlesin ma siis saadaks küll otseteed selle rätspea ta kohw-rile järe e. Rui ma aga ta kõift nägu meelde tuletasin, kui ta mu kajutisse astus, tabus see mõte. Siiski tarwi-tasin ma esimest juhtumist, et temaga selle üle tõneleda.

Kuulge teie, häbemata kelm, ütlesin ma. Teie lutus-tuses paistab mõni asi ebarõelil olewat. Teie teadsite ju, et põrgumafin patiruumis oli, kust teie teda tätte saada ei wõinud, kui laew veel sadamas oli. Teie elu on, tee on õige, baar penni wäärt, teie ise olete aga selles asjas ometi teie arwamisest. Kuidas wõifite oma elu nii kaalu peale seada? Teil oli ju teadmata, kas ma teid usun, wõi ei? —

Muidugi, herra kapten, wastas ta. Kuid see oli alguses nii maha räägitud, et ma masinaga laewale pidin minema, just et takistada, et wähest kogemata laewameeste poolt midagi tale ei juhtuks. Selle eest matseti mulle launis ilus summa muidugi. Riskeerida ei olnud palju, meil olivad ju abindud tarwitusele wõetud, et mind peasta. Mees, keda meie sõidu algusel purjepaadis kinni püü-dime, oli minu isiklikets päästmiseks wälja sõitnud ja pidi minu — nii kui maha tehtud oli — laewalt ära wiima.

J. Teterini ülesvõtte.

Esimene waba 1. mai Tallinnas. Rongikäik liigub Kadrioru loosi eest mööda.

Mis? Ka see mees teadis pörgumasinast? Küffsin mina, on see võimalik, et peate teie ja selle, kes teid tel-
lis, veel kolmas kelm sellese loosse segatud on?

Mul on kahju, aga nii see on, herra kapten. Siiski ei wõi teie temale midagi teha ilma et teie ka mind asjasse ei segaks; mulle aga andsite sõna, et teie mind ära ei anna. Peale selle peate loodetawaste meeles, et ma põgeneda oietfin wõinud, teile sõnaleskki awaldamata, kui mul mitte südametunnistust ei oleks olnud! —

Mehilene naeris siinju res nii kelmilikult ja jämedalt, et ma kõige parema meelega ta pea kaenlasse oleksin wõ-
nud, kui ma mitte oma sõna ei oleks annud! Tema terwe ülesastumine oli nüüd, kus ta lingust oli vääsenud, täitsa ümber muutunud, tema näolt wõis enam rapuldust kui lahetsust lugeda.

Igal juhtumisel ujus pörgumasin, Zumalale tänu, meres, ja kuna meie maale lähenešime, oli mul muid asju õendada.

Mitte kaugel sadamast käskis meid üks politseipaat seisma jääda, ja esimene ohwitser nõudis, et teda laewale wõetaks, tal olla minuga kõneleda.

Loodetawaste ei ole meil ometi kedagi wälja anda? Küffsin mina, kui minu kajutis istufime. Ega ometi mõni Inglise mõrtsukas minu reišijate hulgas ei peaks olema? —

Seda just mitte, oli wastus. Mul on aga kindlad põhjused arwamiseks, et teie reišijate hulgas üks ühisri-
tide kodanik on, kes mõrtsuka-ega misti muu kuritöö eest tagasi ei lohtuks.

Loomulikult mõtlesin ma lohe pörgumasin peale ja rüemustafin juba salaja, et mul kelm teada oli, ilma et ma tema saladust teafin.

„Arwatawaste on teil käst, kedagi wangistada?“ —

„Ei, kapten; siin see raskus on, et ma mitte ei tea, kes see mees on; mul on aga ülesandeks tehtud peatid läbi õffida lasta. Meile on telegrafeeritud, et teie laewaga käielit trükiapararat Amerika walerahapaberite jaoks siise toodawat; muidugi ei ole ta mitte pakiruumis, waid kui isiklik pakk, kelmi kajutis.“

Ma hakkafin asjast aru saama, ja ma pean tunnis-
tama, et ma wist õige kohmetanud pidin wälja nägema.

„Ega ometi keegi teie laewaltwabe peal lahkunud ei ole? Küffis ohwitser kartlikult; „sadamast oldi nimelt üht kahtlast waati märgatud, ja meil on põhjust arwamiseks, et keegi kelmi abilistest tale telegrafiteel hoiatusi...“

„Ei, ei,“ kattesastafin mina teda; „kõit reišijad on weel laewal.“ Ma oleksin wõinud juure lisada: üks weel enamgi, aga ma mõtlesin, et ta seda pea ifegi leiab. Ma ei taht-
nud mitte, et enam inimesi, kui tingimata tarwis oleis, nägema peatfid, kuidas ma ületrumbatud olin.

„Minu ju atustirjade järele,“ jattas ohwitser ebaft, „leidub trükimafin ühes wälkses, pruugitud loomanahast kohwris; kohwer on wafknaeltega lööbdu ja sellepärast õige terge ära tunda.“

Ma nikutafin peaga; tema kirjelduse järele tundfin ma kohwri ruttu ära. Olin ma ju oma meestele südam-
peale pannud t:maga wõimalikult ettewaatlikult ümber käia, olin ju teda oma filmadega merde wajuma näinud? Olin enese sellombel kelmi abilisets, pealegi tema päästjats teinud!

Soolsa õffimise peale waatamata, ei leidnud ohwitser kohwrit muidugi ei kajutitest ega ka pakiruumist mitte.

Tema juhatuskirjad olewat, nagu ta ütles, muidugi õiged ja kohwri leidwat ta tingimata mõne järgmise laewa pealt. Ma tähendafin fia juure, et see küllalt wõimalik olla — on siin ilmas, kus niifugused juhtumised sünawad, üleüldse midagi wõimatumat?
A. M.

Meie Mätsi järgmine (142.) sõjanummer ilmub
6. mail.

Wille m: „Mis ja kisedad, küsin ma su käest?“
Sakfama a: „Maha keiser! Maha saatan! Maha timukas!“

Wille m: „Der Teisl, ta hakkab juba „Wene keeli“ rääkima!“

Esimene waba 1. mai pühitsemine Tallinnas.

(Meie piltide juure 1., 5., 7., 11., 12. ja 13. lht.)

Aastal 1889 tegi rahvuswaheline sotsialistide kongress Pariisis otsuseks 1. maid üleilmilise tööliliste pühana pühitseta, meealawalduseks 8-tunnilise tööpäewa nõudmiseks.

Wenemaal on selle pidamist alati larmide abindudega takistatud, aga tänawu kuulutati 1. mai — meie senise talendri järele küll 18. aprill — ajutise walitsuse poolt üleüldiseks pühaks, s. o. terve demokraatia wabaduse pühaks.

Tallinnas kogusid hommiku kell kümneks Wene turu ümbruskonda kohalikkude wabrikute, tehaste, feltside, erakondade, õpilaste, kindluseehituse tööliliste, maa- ja merewäe, rahwuste, isegi sõjawangite organisatsioonid oma lippude ja osalt muusikatooridega, kuna linn lipuertes seifis ja rahwast igalepoole murruna pealtwaatajaks oli tulnud.

Wene turult liikus rongikäit kindlas korras — tööliliste ja sõjawäe saaditute nõulogu liikmetega eesotsas — mööda Narwa maanteed Radrioru lossi ette, kus tööliliste ja sõjawäe saaditute nõulogu j. m. esitajate poolt mööda-fammujatele rongidele lühitesti terwituskõnests peeti.

Seifst teed, Tartu maanteed laudu, liikus rong Radriorust linna tagasi, enne laiali minekut weel awaramatel kohtadel miitinguid pidades.

Kord oli, kuigi juba minewikku kadunud politsei ja ka uus miilits puudusid, eeskujulik, wäljaarwatud mõnes kohas kurdwad arusaamatused, mis Eesti rahwusliste lippude mahakiskumises awaldufid.

Nikolai Romanow Londonis.

„On see õige, et ma Inglise kuningaga nii wäga õhke nägu olen?“

Endise tsaari sõnad Protopopowile.

Juba teist kuud elas Nikolai Romanow Londonis ja ei suutnud uue seisukorraga ilka weel kubegi ära harjuda.

Päewad weniisid ühetalulise ja igawalt mööda, ütlesidus ja pealesunnitub tegewusetus piinasid ning uulitsalt kostuw tärä ja müra äritasid teda alali'elt.

„Mis ja kõige aja muud ei teegi, kui õhtad?“ pahan-das Aleksandra Feodorowna.

„Mille üle ma siis rõemustama peaksin?“ wastas Nikolai Romanow tujaselt. „Pole ju muud teha, kui ainult istu . . .“

„Ära siis istu.“

„Kuhu ma siis peaksin minema?“

„Kas sul tõeõte kufagile pole minna! Mine õige lossi, kuningaga juure. Pane hooplega tähele, kudas tema oma riiki walitseb; wabest läheb sul seda lord weel tarwis . . .“

Nikolai Romanow läts õhates, aga sõnakuuletisult ees-tõtta, tõmmas seal palitu selga ja astus wälja uulitsale.

* * *

„Na, see oled sina? Istu aga pealegi siisse.“

Kartlitult awas Nikolai Romanow kuningaga kabinetis ja jäi lohmetanult läwale seisma.

„Ega ma sind ei eeskitanud?“

„Ei wiist . . . Dots, ma loen ainult selle paberi sin weel läbi. Istu niilaua seal lamina juures. Ewenda ennast tah . . .“

Nikolai Romanow langes wäsinult tugitooli peale ja hakkas uueste õhlima.

Ja nii sügawad ja waljud olid tema õhled, et kuningas Georg sunnitub oli temalt pahameelega küsima:

„Mis ja kõige aja ometi õhid ja ahid?“

„Ei ole mul siin ilmas enam millegi üle rõemustada . . .“

„Hm! . . . Wõi nii . . . No jah! . . . Sa peatsid oma meelt lahutama . . .“

„Ja kudas?“

„Noh, kui sa näitusels weidi riingi jalutatsid.“

„Suur tänu . . . ma jalutasin juba . . .“

„Wahest lähetsid Westminsteri lossi waatama. Õige tore loss teine!“

„Tänan . . . käisin juba waatamas. Õige tore teine jah . . .“

„Wõi sõidatsid Themse-jõge mööda alla. Kui ilusad seal kaldad praegu on . . .“

„Tänan . . . käisin juba sõitmas. Jah, kaldad on õige kenad . . .“

Kuningas berus ärewalt läsi ja tähendas siis kuwalt:

„Noh, mis seal ilka teha! Kui sulle siin niuwäga meelbib, eks siis istu pealegi.“

„Jah, eks ma siis istu . . .“

Ja uueste wõttis kuninglikus kabinetis waitus maad, mida ainult kuningas Georgi poolt läbiwaatawate paberite krabin, Nikolai õhled ja puude-pragim laminas segasid.

* * *

Kord juhtus nii, et kuningas, kelle Nikolai Romanowi hale wärsanagemine ja tema õhled lõpulitult ära olid tüüdanud, äkki oma töö juurest üles kargas ja, peast kinni haarates, kabinetist wälja jooksis.

Ülpi jäädes tõusis Nikolai Romanow üles ja astus kir-jutuslaua juure.

„Waata aga, kui palju tal siin paberist on! Ja lõid riigi-asjad! Ah, kui ma weel üksainus päew rigiwalitsesja saaksin olla!“

Nikolai käis korrald ümber laua, wõttis siis kuningaga tooli peal istet, lastis pea leeni peale langeda ja furus filmad unistades kinni.

Siis.

Rui õpetaja oli teener,
sai kindla palka sunniteel,
kui temale ei läinud forda,
käs temast rahval on „heameel“,
siis isameie palwes nii
ta luges ilka alati
(kõik palwe lordamiseks piit):
„Oh, tulgu meile Sinu riit!“

Rui õpetaja sai siis jüngeriks,
sai palka rahwa annetest, —
ta süda muutus „armutünderiks“,
kust arm ei lõpe iial feest,
siis isa-meie palwes nii
ta luges ilka alati
(kõik palwe lordamiseks piit):
„Oh, tulgu meile wabariit!“

Dr. Mina.

Prowokatsiooni tee.

Prowokatorile paljestamine ja wangi-
wõtmise wältab edasi. (Njalehtedest.)

Prowokatorid käiwad oma teed.

„Petr. G.“

Seal läts korraga üks lahti. Jahmatades ärtas Niko-
lai oma magusast tulaustusest.

„Lubate küsse astuda, kõrgus?“ küsis Lloid George, läwe
peale seisatama jäädes.

„Dige head!“ wastas Nikolai sõbralitu käeliigutuse saatel.
Lloid George kumardas, astus lähemale ja wõttis mapi
feest paberilehe wälja:

„Dige head, kõrgus, tööliste kinnitamise seaduse eelndu.“
„Urge tuletage mulle neid meelde!“ pörrutas Nikolai
ägebalt. „Mitte sõnagi töölistest! Saite aru?“

Lloid George kortsutas kulmu:

„Aga, kõrgus, nemad . . .“

„Saatke nad kõik minema! . . . Ütstõit, kuhu! . . .“

„Aga . . .“

„Saatke nad minema, saate aru! Ühed Jrtutski kuber-
mangu, teised Luruhani maale . . .“

„Sulgen teile tähendada, et Luruhani maa meie
käes ei ole.“

„Kudas? Ei ole meie käes?!“ pörrutas Nikolai. „On
ta siis meist ära wõetud? Hm! ja mina ei teadnudki
jeda . . . Aga noh, ütstõit, — saatke nad siis kujukile
mujale!“

„Lubage, kõrgus,“ sõnas Lloid George arusaamatuses.

„Kas teie ta selle peale olete mõelnud, misjuguise seisutoha
ajalehed selles asjas wõtawad?“

„Njalehtede peale sülitam ma! Pange nad kõik kinni,
toimetajad aga pistke wangitorni!“

Lloid George ei teadnud oma arusaamatuses tõepoolest

enam sõnagi ütelda. Wabisevate huultega tahtis ta midagi

weel wastata, aga Nikolai ei lastnud jeda sündida, waid

pörrutas edasi:

„Mäsfu ma ei luba! Parlament tuleb laiali jaata!
Rahwasaaditub toimetage Siberisse! Kutsuge Protopopow
fiia! Küll meie temaga mäsfajatele juba näitame! . . .“

Weeleheitlikult käja ringutades tormas Lloid George

kabinetist wälja.

„Mis küll kuningaga juhtunud on?“ küsis ta ilka ja

ilka jälle eneselt, ei teadnud aga selle peale midagi wastata.

Terwes lossis wõttis segadus ja ärewus, mida kirjel-
bada ei oska, maad. Saatjalad kihutasid arstide järele.

Ruid ärewus ei kestnud kuigi kaua:

Rära kuuldes, astus kuningas oma eluruumidest wälja

ja küsis imestusega:

„Mis on juhtunud?“

Korraga jäi kõik waitfets. Ja kõik said korraga asja-
loost aru. Ja kõigil hakkas korraga piinlit . . .

Wäga wdimalit, et Nikolai Romanowit tema jarnabus
Ingliise kuningaga ehl trööstib.

Aga kuningas Georgile ja tema lähedalseisjatele ei taha
jee asjalugu wist küll mitte austaw ega meeltemööda olla . . .

Anarhistiline noorjugu.

Meile teatatakse järgmisest wäga rõdemustawast teo-
asjast:

Rodanlase Rubelbergi perekonnas peeti neil päewil
seltfimeeste — anarhistide miiting ära.

Miitingust wõtsid osa seltfimees Karla Rubelberg,
12 a. wana, seltfimees Klara Rubelberg, 10-aastane ja
seltfimees Mihkel Mesfina, 14-aastane, wdib olla, ta pi-
jut wanem.

Mesfina ettepanekul tegid seltfimehed ilma pikemate
wateiusteta otsuseks, perekonna-ühisust ära kaotada.

Edasi tuli arutamisele küsimus, et wanemaid waliwad
lapsed, teguni mitte, et nad ise endid selles nimetada
wõiksid.

Mesfina kaitfes hiilgawalt oma ettepanekut, seletades,
misjuguised halmwad tagajärjed sellest wdivad tekkida, kui
asi praegusel kujul edasi läheb ja lastel digust pole ise-
omale wanemaid walida.

„Kujutage omale ette,“ hüüdis kõnepidaja tulifelt, „kui
teegi meie seast üks Manasewitsh-Manuifowit poja“
ehk tütreks juhtunud . . .“

Endine keiser puhastab Tšarstsoje Selo lossi
aias jalutusteesi lumest. Ujalehest.

Igaüks leiab viimaks ameti, mis temale kohane.

Dlastusehüüed lattetastid Mesinina kõnet.
„Wähepeal aga oleks see, tänapäevani maistwusel
olewa süstemi järele, väga hõlpsaste mõinud juhtuda.
Sellepärast panen ma ette . . .”

Kuid sõnepidajal polnudki waja midagi selles sihis
ette panna.

Seltfimees Karla Rubelberg kirjutas juba resolutsiooni
walmis, mida Klara Rubelberg waimustusega walmis oli
endi mõlemi isale, kodanlasele Richard Rubelbergile, ära
andma.

See resolutsioon oli umbes järgmistes lausetes kokku
seatud:

„Kodanik isa!

„Kuulutame sinule, et sinu ametist lahti laseme.

„Sina ei ole meile ei isa, ega ema.

„Isaks walime Karla — emaks Klara.

„Juhub emblumb nendest ära olema, täidab Mesinina
niihästi ühe kui teise kohust.

„Dunamoos ja pränitub, mis endisel emal lugu taga
on, konfiskeritakse wiibimata.”

Resolutsioon wõeti ühehääliselt vastu.

Kardetaw kodukäija.

Mul tütar kardab furnuid
ja kodukäijast;
ta väga, väga usklik —
näeb tihti waimusi.

Nüüd juba mitu nädalat
ta pole saunas käind.
Te küsite: „Kas lawalt
ta pahawaimu näind?”

— Ei, ei. Ta luges lehest,
mis saunas sündinud,
kui elas weel Rasputin, —
kuis pattu uhitud . . .

Ta kardab kodukäijaid
ja usub kindlaste,
et sauna minnes leiab
jeal eest . . . Rasputini . . .

Dr. Mina.

Kas?

Kas mitte sellepärast polnud elu hull,
et riigiwapiks oli kahepeaga kull? —
kull tahtis kahel' poole korrag' lennata
ja wõis nii ainult . . . maha kukkuda!

Dr. Mina.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaamisega aastas 5 r. 50 L,
6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 L. Toime-
tusest ise ära wiles: aastas 4 r. 50 L., 6 kuu eest
2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 30 L. Almus iga laupäew.
Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja
tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Toimetus ja talitus:

Harju ja Riiikli uulitsa nurgal nr. 46/15,
Tallinnas. „Teaduse“ raamatukauluses.

Järgmises numbris ilmuvad muu seas üleswõtted rewo-
lutsiooni ohwrite matusest ja eestlaste meeleswõlmistest
Peterburis.

Tarwitamata jäänud lühemad kirjatööd häwitatakse ära, kui artikli tagasisaamiseks juure lisatud ei ole. Annumi-
puudusel ajakirjas kirjawastuseid ei anta; wastuse saamiseks lisatagu postmark ehk postkaart ligi.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie
Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetata.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaan.

Wäljaandja J. Muri.

W. Schiffer'i trükk, Tallinnas.

